

קו חירום נשים: 1202 קו חירום גברים: 1203 קו סיוע לגברים דתיים: 02-5328000

מערך שיעור - #MeToo #גמאני

כתבו: יעל אפריאט וסיון לב, רכזות החינוך במרכז סיוע לנפגעות ולנפגעי תקיפה מינית ת"א

בשבוע וחצי האחרונים סוערות הרשתות החברתיות וכלי התקשורת ברחבי העולם בעקבות הקמפיין¹ הספונטני #MeToo, בו נשים וגברים מתייחסות/ים לעובדה שהוטרו, נפגעו או פגעו מינית.

למה חשוב להתייחס לנושא בכיתות?

התלמידים והתלמידות חשופות לקמפיין, לאינספור הסיפורים והמקרים המציפים את הרשתות החברתיות ואת כלי התקשורת, ולתגובות אליהם. לצד התמיכה והחזוקים כלפי הנפגעות/ים הנחשפות/ים, עולות תגובות חריפות המפקקות באמינות העדויות, מביעות זלזול בחומרת המעשים המתוארים ואף מרחיקות לכת לכדי "קונספירציות של השמאל" (למרות שמדובר בכלל בקמפיין בינלאומי שהתחיל באופן ספונטני ולא ביחמה ממוסדת).

השיח הציבורי הסוער עלול להותיר את התלמידות והתלמידים מבולבלים, ולהשפיע במיוחד על אלו מבין התלמידות והתלמידים שכבר חוו פגיעות מיניות.

לאמירות החינוכיות בנושא יש חשיבות כפולה: גם בהבהרת הנורמות והערכים הנמצאים מאחורי הקמפיין, וגם בהנגשת הדמויות החינוכיות לאותן/ם בני נוער שייתכן כי מחפשים כעת אחר קשבת, תמיכה, הכלה והכרה בפגיעות שחוו.

אנו מציעות לכן ולכם, המורות והמחנכות, לשבור את קשר השתיקה, ולייצר שיח חינוכי המתמודד עם המשמעויות הרבות שעולות מהקמפיין.

מסרים מרכזיים:

- ❖ יש חשיבות רבה לשבירת קשר השתיקה ולהשמעת קולן/ם של הנפגעות והנפגעים
- ❖ אלימות מינית היא תופעה חברתית נפוצה שקשורה לכולנו, בין אם כפוגעים, נפגעים או עומדים מן הצד.
- ❖ בקמפיין זה לראשונה קבוצה גדולה של גברים החלה לקחת אחריות על פגיעות שביצעו בעבר, מתוך הבנה כי הנורמות החברתיות מעודדות אלימות מינית ומנציחות אותה.
- ❖ חשוב שמי שנפגעו מינית לא ישמרו את דבר הפגיעה בסוד ויפנו לקבלת תמיכה וסיוע ממבוגר שעליו הם סומכים ו/או ממרכזי הסיוע.

¹ חשוב לזכור כי הקמפיין לא נהגה על ידי גוף או מומן באיזושהי צורה. מדובר בקמפיין ויראלי שהחל מציון בטוויטר. השימוש במילה קמפיין מטעמי נוחות בלבד.

קו חירום נשים: 1202 קו חירום גברים: 1203 קו סיוע לגברים דתיים: 02-5328000

דגשים למחנכת:

♥ שיחה בכיתה בנושא התנהגות מינית אלימה שונה מנושאים אחרים. הנושא רגיש ומורכב, יכול להעלות קשיים רבים, תוקפנות, אשמה, בושה ורגישות בקרב התלמידים והתלמידות. יש לעסוק בו באופן אחראי וקשוב לצרכים שלהם.

♥ ייתכן כי הנערים בכיתה ירגישו מותקפים, ושמאשימים אותם כחלק מ"המין הגברי". צריך לזכור שחלק מהנערות והנערים שיושבים בכיתות הם בעצמם נפגעים מינית בהווה או בעבר, והתגובות שלהם יכולות להיות קשורות לפגיעות שחוו.

♥ חשוב להגיד בתחילת המפגש ובסיומו שהנושא יכול להיות מאוד מציף וקשה, ושאלם משהו/י מרגישה/ה צורך לדבר על זה עם מישהו מחוץ לביה"ס תמיד אפשר לפנות למרכזי הסיוע לנפגעות ולנפגעי תקיפה מינית. לפעמים גם אם לא קרה לנו משהו, אלא "רק" היינו עדים לפגיעה, זה משפיע עלינו ויכול להיות קשה ומעיק – חשוב לדבר על זה. להזכיר שהפניה למרכזי הסיוע היא אנונימית, ויש קו לנשים – 1202 וקו לגברים – 1203 (לכתוב על הלוח). להזכיר כמובן גם גורמים בתוך ביה"ס שאפשר לפנות אליהם, ולהדגיש שאם יש משהו שמעיק – חשוב לא להישאר עם זה לבד ולקבל תמיכה.

מהלך:

חלק ראשון: רקע על הקמפיין הוויראלי #MeToo

לשאול: האם נחשפתם/ן לקמפיין? מה ידוע לכם/ן אודותיו?

לספר: בתחילת אוקטובר 2017 דווח בעיתונות האמריקאית כי למעלה מתריסר נשים מאשימות את הארווי ויינסטיין (מפיק ובמאי סרטים אמריקאי מוערך ומפורסם) בהטרדה מינית, תקיפה מינית ואונס, מעשים שנמשכו עשרות שנים. בעקבות הדיווח סיפרו שחקניות רבות על הטרדות מיניות נוספות, מקרי אונס ופגיעות שנעשו על ידי ויינסטיין.

בעקבות חשיפת הפרשה, ב-15 לאוקטובר, השחקנית אליסה מילאנו צייצה בטוויטר: "אם כל הנשים שנפגעו מינית או עברו הטרדה מינית יכתבו "גם אני" בסטטוס, אולי לציבור יהיה מושג לגבי היקף התופעה".

תוך שעות ספורות הציוץ היחיד הפך לתופעה ויראלית בין-לאומית בה נשים, נערות, גברים ונערים כתבו על תקיפות, הטרדות ופגיעות מיניות שחוו, בצירוף התיג #MeToo, ובעברית #גםאני. ברחבי הרשת כבר נכתבו מעל מ-2 מיליון סטטוסים עם התיג. 30% מכותבי העדויות הם נערים וגברים שלקחו גם הם חלק בקמפיין. חלקם פרסמו סטטוסים עם התיג #גםאניהטרדתי, בו הם לוקחים אחריות ומביעים צער וחרטה על התייחסות פוגענית והטרדות מיניות שביצעו כלפי נשים.

מערכת "ידיעות אחרונות" פרסמה בשבוע שחלף עוד ועוד עדויות של נשים מפורסמות ושחקניות שהוטרו מינית, בין אם בתעשיית הקולנוע ובתיאטרון ובין אם בהקשרים שונים ותקופות חיים שונות.

קו חירום נשים: **1202** קו חירום גברים: **1203** קו סיוע לגברים דתיים: **02-5328000**

חלק שני: איסוף שאלות בנוגע לקמפיין

לשאל האם יש שאלות שהקמפיין מעורר בנוגע לפגיעה מינית או לחשיפת הפגיעה. אפשר לכתוב את השאלות על הלוח, או לחלק פתקים שניתן לכתוב עליהם את השאלות באופן אנונימי, ואז לאסוף אותם. אפשר לחזור לשאלות בסוף השיעור כדי לבחון אם ענינו עליהן, או לשמור אותן לשיעור נפרד שבו ינתנו תשובות לשאלות שעלו בכיתה, לאחר התייעצות עם יועצת בית הספר ומרכזי הסיוע.

חלק שלישי: דיון שבנושא חשיבות הקמפיין

לשאל: מה החשיבות והמשמעות שיש לקמפיין? מה החסרונות והסכנות שבו?

לאפשר דיון פתוח, לתת לכל הצדדים להישמע. אפשר לכתוב את הטענות לכאן ולכאן בטבלה. לקחת בחשבון שאם יש תסיסה בכיתה, או זליגה להתייחסויות אישיות, אפשר לקטוע את הדיון ולהגיב.

סרטונים שכדאי להקרין (מומלץ לבחור אחד או שניים, המתאימים לכיתה):

- ✓ ["אולי כל אחד מאתנו הטריד פעם אישה?"](#), נייב שטנדל, מאקו
- ✓ ["אחד מתוך אחד"](#), פואטרי סלאם של טינג פאג
- ✓ [סרטון של לוסיה אהריש בנושא](#)
- ✓ כתבה: [אני גבר ואני מודה: גם אני הטרדתי](#), עודד חצבני, ynet

מסרים שחשוב שיובהרו בדיון:

1. **פגיעה מינית היא תופעה חברתית רחבת היקף.** זו אחת הפגיעות היחידות, לעומת למשל תאונת דרכים או גניבה, שמעוררות תגובות של חוסר אמון והאשמת הקורבן. מגוון הסיטואציות הנחשפות מאפשר לנו להבין מה מאפיין באמת פגיעה מינית, ומהם המיתוסים והתפישות השגויות שיש בנושא. למשל, שפגיעה מינית יכולה להתרחש בכל מקום – גם בבית, על ידי אנשים מוכרים – ולא רק על ידי זרים, וכן הלאה. מיתוסים נוספים אפשר למצוא [כאן](#).
2. **הקמפיין מהווה מקור לגיטימציה, לתמיכה ולסולידריות עבור נפגעות ונפגעים** שקוראים את הסיפורים והעדויות ומוצאים בהם מקור של נחמה והזדהות.
3. **העדויות הרבות מזמנות גברים ונשים להתבונן בדינמיקה של פגיעה מינית**, ולבחון איפה ומתי נחצו קווים אדומים. כפי שכתבו גברים רבים בעקבות הקמפיין (מצורפים סרטונים וכתבה בנושא), חשיפה לחוויות ולנקודת מבטן של נשים אפשרה להם לשנות את התנהגותם, ולצמצם ולהפסיק את הפגיעה המינית בחייהן/ם.
4. **חשוב לציין שלא רק גברים ונערים פוגעים**, וגם בנות יכולות לפגוע מינית- בבנים ובבנות. על בנים בדרך כלל מופעל יותר לחץ להוכיח את הגבריות שלהם ע"י פעילות מינית, ומצופה מהם הרבה פעמים לשכנע את הפרטנר/ית שלהם לעשות דברים גם אם היא/הוא לא רוצה- והלחץ והציפיות החברתיות האלה יכולות להשפיע על בנים ולגרום להם לפגוע גם בלי להתכוון או בלי להבין שהם עלולים לפגוע.

קו חירום נשים: **1202** קו חירום גברים: **1203** קו סיוע לגברים דתיים: **02-5328000**

חשוב שגם בנות יהיו רגישות לאפשרות שהן עלולות לפגוע ולחצות גבול. לפעמים יש הנחה ש"בנים תמיד רוצים" זה פשוט לא נכון. גם בנות חייבות להיות רגישות לפרטנר/ית שלהן, לוודא שהן לא מטרידות או מפעילות לחץ. בד"כ, לבנים יותר קשה להתלונן כשפוגעים בהם, ואפילו יותר קשה לזהות שמה שקרה להם הוא פסול ואסור. הסיבה היא שפחות מדברים על פגיעה בבנים ונוטים לחשוב שזה קורה רק לבנות.

5. התגובות התומכות, בטוקבקים, ברחוב ובעיתונות, יכולה לעודד נפגעות ונפגעים להכיר בפגיעה שחוו ו**להביא אותם לפנות לבקש מענה ועזרה.**

חלק רביעי: נתונים על פגיעות מיניות בישראל

המידע והנתונים חשובים על מנת לתת תוקף לחוויות השונות אליהן נחשפו הילדים, וכן להראות להם שבית הספר הוא מקום לגיטימי לשוחח בו על פגיעה מינית שעברו.

- ❖ כמדי שנה מגיעות כ-40,000 פניות למרכזי הסיוע לנפגעות ולנפגעי תקיפה מינית בישראל.
- ❖ תקיפות מיניות מתרחשות בכל חברה, מגזר וקהילה.
- ❖ 1 מתוך 3 נשים עוברת תקיפה מינית. אחת מתוך את עוברת הטרדה מינית. 1 מתוך 5 נשים עוברת אונס.
- ❖ גם גברים, כמו נשים, יכולים להיות קורבנות לתקיפות מיניות. למעשה עד גיל 12 בנים ובנות נפגעים מינית בשיעורים דומים, וההערכה היא כי 1 מכל 6 גברים חווה תקיפה מינית כלשהי במהלך חייו.
- ❖ למעלה מ-50% מהפגיעות המדווחות התרחשו בבית התוקף/ת או בבית הנפגע/ת, ולא במקומות ציבוריים.
- ❖ כ-87% מהפגיעות המדווחות נעשות על ידי אדם המוכר לנפגעת.
- ❖ רוב מקרי האונס מתרחשים ללא איומי נשק או אלימות פיזית ולא משאירים סימני אלימות חיצוניים. בהרבה מהמקרים האיום המילולי, הכוח והמעמד החברתי של התוקף מאפשרים לו לתקוף מינית בלי להפעיל אלימות פיזית.
- ❖ רק 14% מהפניות שמגיעות למרכזי הסיוע מוגשות כתלונה במשטרה.
- ❖ ההיכרות המוקדמת ויחסי הכוחות בין התוקף לנפגע/ת מובילים לכך שברוב המוחץ של הפעמים התקיפה המינית נשמרת בסוד. פעמים רבות הסוד הוא תוצאה של איום מצד התוקף. עבור חלק מהנפגעות והנפגעים, הזמן שעבר מהפגיעה מאפשר להתרחק מהקשר הבעייתי עם התוקף, וכן מזמן עיבוד לטראומה. לכן, מקרים רבים נחשפים רק ממרחק הזמן.

קו חירום נשים: **1202** קו חירום גברים: **1203** קו סיוע לגברים דתיים: **02-5328000**

סיכום: למי אפשר לפנות, ואיך להגיב אם משתפים אותי?

חשוב להזכיר את קווי הסיוע – **1202 לנשים, 1203 לגברים** - ואת הגורמים בבית הספר שמהווים כתובת לכל סוגיה, תחושה או לבטים שקשורים בנושא של פגיעה מינית.

להדגיש כי במקרה שחבר/ה, אח/ות, או כל אחד ואחת מסביבי מספרים לי שעברו פגיעה מינית, יש להקשיב להם/ן, להאמין למצוקה ולפגיעה שהם חווים מבלי להטיל ספק, ולעזור להם/ן לפנות למקורות התמיכה המתאימים. חשוב לא להתמודד עם הסוד לבד.

ניתן לקרוא בהרחבה על עקרונות הסיוע [כאן](#).

מידע נוסף על הסדנאות החינוכיות של מרכז הסיוע לנפגעות ולנפגעי תקיפה מינית [כאן](#).

בכל שאלה ניתן לפנות אל רכזות החינוך במרכזי הסיוע בטלפון 1202